

Питання реорганізації та утворення райдержадміністрацій.

Місцеве самоврядування в Україні здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.

Відповідно до положень Законів України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» (пункт 2 частини першої статті 6) та «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» (пункт 14 частини першої статті 1) *суб'єктами державної реєстрації у сферах нерухомості та бізнесу є* виконавчі органи сільських, селищних та міських рад, Київська та Севастопольська міські, районні, районні у містах Києві та Севастополі державні адміністрації, а також державними реєстраторами є нотаріуси.

Сьогодні в умовах зміни адміністративно-територіального устрою змінюються суб'єкти владних повноважень. До прикладу, наразі іде процес реорганізації районних державних адміністрацій.

Механізм здійснення заходів, пов'язаних з утворенням або реорганізацією райдержадміністрацій, а також правонаступництва щодо майна, прав та обов'язків райдержадміністрацій, що припиняються, у зв'язку із зміною адміністративно-територіального устрою України визначено Порядком здійснення заходів щодо утворення та реорганізації районних державних адміністрацій, а також правонаступництва щодо майна, прав та обов'язків районних державних адміністрацій, що припиняються, затвердженням постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1321 (далі - Порядок).

Дія Порядку поширюється на райдержадміністрації, які у зв'язку з прийняттям постанови Верховної Ради України від 17 липня 2020 р. № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів» підлягають утворенню та/або реорганізації.

Районні державні адміністрації утворюються та реорганізуються Кабінетом Міністрів України за поданням Міністерства розвитку громад та територій України.

Перелік районних державних адміністрацій, що реорганізуються шляхом приєднання до районних державних адміністрацій, розташованих в адміністративних центрах районів, утворених постановою Верховної Ради України від 17 липня 2020 р. № 807-IX, наведено у додатку 1 до розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1635-р.

Якщо територія району, ліквідованого Верховною Радою України, включається до території новоутвореного району, в адміністративному центрі якого вже існує райдержадміністрація, райдержадміністрація, що діяла на території ліквідованого району, реорганізується шляхом її приєднання до райдержадміністрації, розташованої в адміністративному центрі новоутвореного району.

Якщо частини території ліквідованого району включаються до складу кількох новоутворених районів, в адміністративних центрах яких вже існують райдержадміністрації, райдержадміністрація, що діяла на території ліквідованого району, реорганізується шляхом її приєднання до райдержадміністрації, розташованої в адміністративному центрі новоутвореного району, до якого включена більша частина території ліквідованого району.

У разі відсутності райдержадміністрації в адміністративному центрі новоутвореного району, до території якого включаються ліквідовані райони, утворення відповідної райдержадміністрації здійснюється шляхом утворення нової юридичної особи публічного права з подальшим приєднанням до неї райдержадміністрацій ліквідованих районів, території яких було включено до складу відповідного новоутвореного району.

06.12.2020 набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування окремих питань організації та діяльності органів місцевого самоврядування та районних державних адміністрацій» № 1009-IX від 17.11.2020 (далі – Закон № 1009-IX), яким внесено зміни до Закону України "Про місцеві державні адміністрації", які законодавчо регулюють механізм реорганізації та утворення райдержадміністрацій. Відповідно до ст. 7¹ Закону України "Про місцеві державні адміністрації" утворення та реорганізація районних державних адміністрацій здійснюються Кабінетом Міністрів України після прийняття Верховною Радою України рішення про утворення та ліквідацію районів з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

Під час реорганізації юридичних осіб - районних державних адміністрацій, їхніх структурних підрозділів не застосовуються положення законодавства щодо:

- 1) необхідності одержання згоди кредиторів стосовно заміни боржника у зобов'язанні (переведення боргу);
- 2) права кредиторів вимагати у зв'язку з проведенням реорганізації забезпечення виконання зобов'язань, їх дострокового припинення або виконання та відшкодування збитків;
- 3) неможливості завершення реорганізації до задоволення вимог, заявлених кредиторами.

У разі здійснення реорганізації районних державних адміністрацій шляхом приєднання повноваження з управління справами таких юридичних осіб, забезпечення підготовки та прийняття районними державними адміністраціями, що припиняються, та їх посадовими особами рішень як суб'єктами владних повноважень з дня прийняття рішення про початок реорганізації здійснює голова районної державної адміністрації, до якої здійснюється приєднання інших юридичних осіб.

Порядок здійснення заходів щодо утворення та реорганізації районних державних адміністрацій, а також правонаступництва щодо майна, прав та обов'язків районних державних адміністрацій, що припиняються, визначаються Кабінетом Міністрів України з урахуванням Бюджетного кодексу України та Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні".

Згідно із ч.1 ст.36 Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань" адміністративний збір не справляється за проведення державної реєстрації змін до відомостей про юридичних осіб та їхніх установчих документів, змін до відомостей про фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, пов'язаних із змінами в адміністративно-територіальному устрої України, а також зміни місцезнаходження юридичної особи, місця проживання фізичної особи у зв'язку із зміною назви (перейменуванням) скверів, бульварів, вулиць, провулків, узвозів, проїздів, проспектів, площ, майданів, набережних, мостів, інших об'єктів топоніміки населених пунктів

Згідно з пунктом 7 Порядку здійснення заходів щодо утворення та реорганізації районних державних адміністрацій, а також правонаступництва щодо майна, прав та обов'язків районних державних адміністрацій, що припиняються, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1321, ***перехід повноважень, прав та обов'язків (публічно-владне правонаступництво) райдержадміністрацій, що припиняються, до райдержадміністрацій новоутворених районів здійснюється:***

- у разі існування райдержадміністрації в адміністративному центрі новоутвореного району та приєднання до неї райдержадміністрацій, що припиняються, ліквідованих районів – з моменту утворення комісії з реорганізації райдержадміністрації, що припиняється (далі – комісія з реорганізації);

➤ у разі утворення на території новоутвореного району райдержадміністрації, в адміністративному центрі якого була відсутня така райдержадміністрація, – з моменту державної реєстрації райдержадміністрації як юридичної особи публічного права та утворення комісії з реорганізації.

При цьому слід зауважити, що у райдержадміністрацій, до яких здійснюється таке приєднання, як були повноваження у сфері державної реєстрації бізнесу та нерухомості, так і залишаються.

Крім того, повноваження у сфері державної реєстрації бізнесу та нерухомості продовжують здійснювати і виконавчі органи сільських, селищних та міських рад, і нотаріуси.

Також зазначаємо, що безперервність процесу надання послуг у сферах державної реєстрації нерухомості та бізнесу гарантується законодавчо закріпленим принципом «екстериторіальності», який полягає у можливості проведення реєстраційних дій будь-яким суб'єктом державної реєстрації в межах Автономної Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя за місцезнаходженням нерухомого майна, юридичної особи чи громадського формування, що не має статусу юридичної особи. Державна реєстрація фізичних осіб – підприємців проводиться незалежно від їх місця знаходження.

Відділ взаємодії з суб'єктами державної реєстрації
та підвищення кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Східного
міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Харків)